

Digitale verslaving begint bij gemak
en eindigt bij **afhankelijkheid**

Seminar Dag van de Interoperabiliteit
2025

4000 professionals

4400 beslisregels

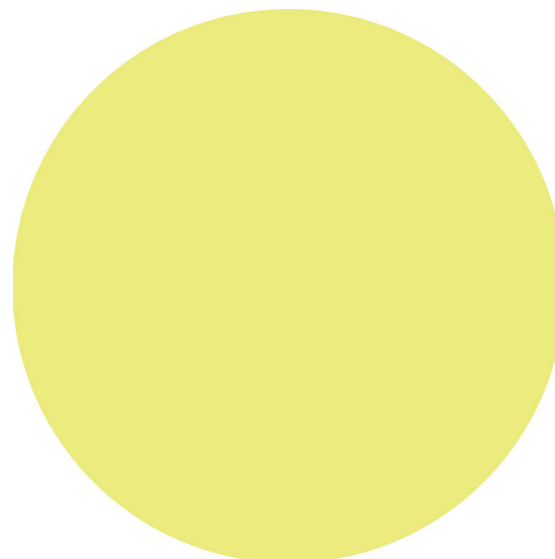
4 miljoen documenten

+ 160 miljoen per maand

+/- 110.000 gezinnen

Jean-Paul van der Ham
Tech Lead / LT-lid

× Gemeente
× Amsterdam

Gemeente
Rotterdam

Cultuur is alles!

Kennis is goud	Vertrouwen	Psychologische veiligheid	Dienend leiderschap	Samenwerken
Vrijheid	Transparant	Cloudwatervrees	Transparantie	Waardering
Eigenaarschap	Angstcultuur	Blameless cultuur	Zingeving	Flexibiliteit
Status quo tarten	Heilige huisjes	Processen als doel	C-level	Werkplezier
End-to-end ownership	Managers	Tolpoortjes	Kennisdeling	Besluiten achter gesloten deuren
World Class Workplace	Architecten	Hiërarchie	Mensen centraal	Resultaat fetisjisme

Kosten bijna **gehalveerd**. Snelheid en kwaliteit **verdubbeld**.
Inhuur teruggebracht tot **<10%**. Altijd in-control en compliant.

Soeverein = Onafhankelijk

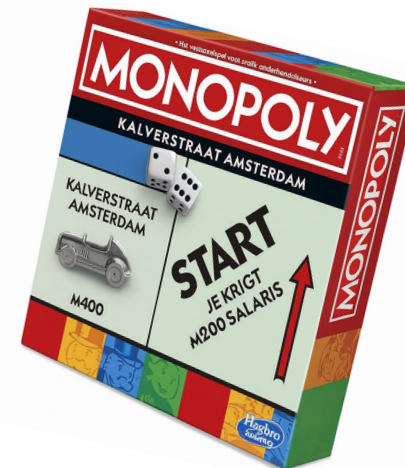
Soeverein $\neq$ Onafhankelijk

Juridisch

Economisch

Hardware

Software

Afkicken van onze **Software** **Verslaving**

Om klaar te zijn voor de **Europese** cloud

WIGO IT

WIGO IT

WIGO IT

Overige software

Hosting software

Hardware

On-premise
Datacenter (2020)

Soeverein

100%

Amerikaanse
Cloud (2025)

Soeverein?

Europese
Cloud (20??)

Soeverein

Minimaal 5 tot 10 jaar

Max 3 maanden

Soeverein **vs** Veiligheid

- **30 000 websites per dag** worden gehackt (ZeroThreat)
- **225 miljard aanvalspogingen per dag** gemeten door Cloudflare wereldwijd
- **600 miljoen aanvalspogingen per dag** gericht tegen Microsoft-klanten (Microsoft Digital Defense Report 2024)
- **15 miljoen malware-events per dag** (JoãoGenius security data)
- **± 17 miljard intrusion attempts per dag** (SonicWall rapport, 2023)
- **1,7 miljoen ransomware attacks per dag** (dementsage rapport, 2025)

34.000 security engineers

Emotie

Realiteit

Wij kiezen dus bewust voor de hyperscalers, niet omdat het moet, maar omdat we het willen.

WIGO IT

WIGO IT

WIGO IT

Overige software

34.000 security engineers?

34.000 security engineers

34.000 security engineers?

Hosting software

HYOK

(Hold Your Own Key)
In transport, rust en verwerking

HYOK

(Hold Your Own Key)
In transport, rust en verwerking

HYOK

(Hold Your Own Key)
In transport, rust en verwerking

Hardware

On-premise
datacenter

Amerikaanse
Cloud

Europese
Cloud

Soeverein?

Soeverein?

Soeverein?

Minimaal 5 tot 10 jaar

Max 3 maanden

Karim Khan

chief prosecutor of the International Criminal Court (ICC)

Microsoft 365

34.000 (security)
engineers?

EuroSoft 345

Staat de **soevereiniteit** van Europa onder druk?

Politieke ambtsdragers

12.406

< 5% IT achtergrond

Het is geen technische maar een
bestuurlijke uitdaging

PROVINCIES

STAP 1: Behandel IT niet als
inkoopvraag maar een
kerncompetentie

Wat kan **ik** doen?

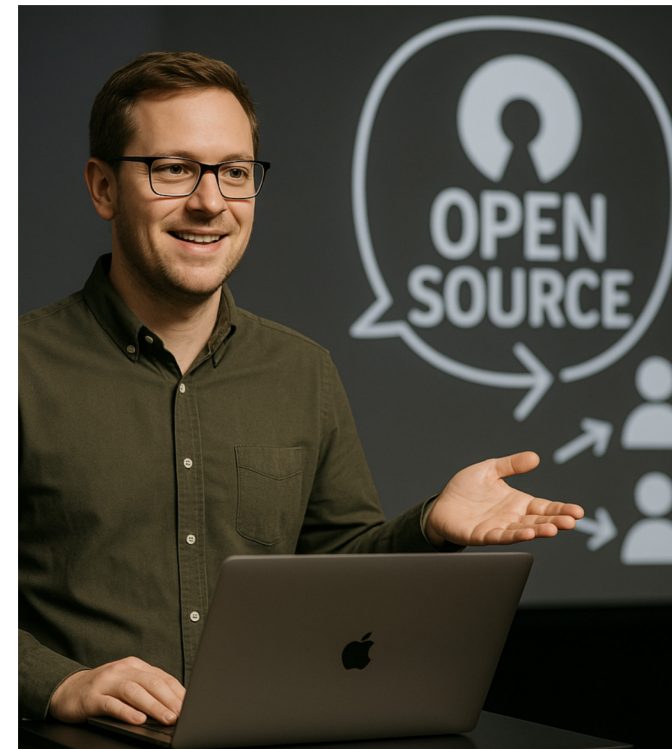
HYOK

(Hold Your Own Key)

In transport, rust en verwerking

**Je eigen
hardware maken**

CG

**Open source
software**

Bedankt!

Tijdslijn: hoe “**T**errorismebestrijding” leidt tot verlies van **S**oevereiniteit

1981 – Executive Order 12333 (EO 12333)

- Getekend door president Reagan.
- Geeft de Amerika zeer ruime bevoegdheden om **buiten de VS** communicatie te verzamelen.
- Belangrijk: geen rechterlijke toetsing, geen warrants.
- Richt zich op **kabeltaps, satellietcommunicatie, onderzeese kabels** en alles wat “internationaal” is.
- In de praktijk: de **grondslag voor grootschalige internationale surveillance** van niet-Amerikanen.

Inlichtingswet

2001 – Patriot Act

- Na 9/11 ingevoerd.
- Breidt binnenlandse en internationale surveillancebevoegdheden enorm uit.
- Legaliseert *bulk metadata collection* (telefoon, internet, financiële gegevens).
- Wordt symbool van de “war on terror”-surveillance.

2008 – FISA Amendments Act (Section 702)

- Past de Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA, 1978) aan op de digitale realiteit.
- **Section 702** geeft de NSA en FBI het recht om bij Amerikaanse providers (Google, Microsoft, Apple, Facebook, **Equinix** etc.) **bulk** (meta)data op te vragen over **niet-Amerikanen buiten de VS**, zonder individuele warrants.
- Bekend van programma’s als **PRISM** en **Upstream collection**.
- Snowden-onthullingen (2013) laten zien hoe massaal dit wordt toegepast.

2018 – CLOUD Act

- Ontstaat na de **Microsoft Ireland-case** (VS eist data op uit Ierse datacenter).
- Verplicht Amerikaanse bedrijven (Microsoft, AWS, Google, Apple, Meta) om data te overhandigen
- **ongeacht waar die fysiek opgeslagen is.**
- Maakt duidelijk dat **data in Europa bij Amerikaanse clouds** niet soeverein beschermd is tegen de VS.

Justitiële wet

